Těžební činnost (kód: 41-023-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Lesní mechanizátor
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Provádění výchovných zásahů	3
Těžba dřeva motorovými pilami, odkorňování kmenů	3
Manipulace s vytěženými kmeny a jejich soustřeďování na odvozní místo	3
Manipulace vytěženého dříví na odvozním místě či v expedičním skladu	3
Strojní výroba sortimentů dříví a jeho přeprava na manipulačních skladech	3
Komplexní zpracování těžebních zbytků	3
Vyhotovování výkazů o práci v lese	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 24.10.2008 do: 30.07.2025

Kritéria a způsoby hodnocení

Provádění výchovných zásahů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Po převzetí pracovního příkazu se seznámit s požadavky na výrobu a druhování dříví a navrhnout pracovní postup	Písemný test znalostí postupu práce a zásad BOZP při práci s motorovou pilou a znalostí vad a sortimentů dříví, technologických postupů a zásad přípravy porostů včetně technologického náčrtku. Praktické předvedení s důrazem na dodržení zásad BOZP
b) Provést motorovou pilou těžbu vyznačených stromů a výrobu ekonomicky nejvýhodnějších sortimentů, tj. předvést kácení, odvětvování, krácení, měření, případně výrobu sortimentů v porostu a jejich ukládání podél vyvážecích linek, případně odkorňování při dodržení zásad BOZP	Písemný test znalostí postupu práce a zásad BOZP při práci s motorovou pilou a znalostí vad a sortimentů dříví, technologických postupů a zásad přípravy porostů včetně technologického náčrtku. Praktické předvedení s důrazem na dodržení zásad BOZP
c) Provést měření a adjustaci vyrobeného dříví	Praktické předvedení
d) Provést údržbu motorové pily a určenou drobnou opravu pily	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Těžba dřeva motorovými pilami, odkorňování kmenů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Po převzetí pracovního příkazu se seznámit s požadavky na výrobu a druhování dříví a navrhnout pracovní postup	Praktické předvedení se slovním vysvětlením s ohledem na kvalitu práce a ekologii
b) Provést přípravu pracoviště (určení směru pádu, příprava pracovního prostoru, ústupových cest, uložení nářadí a určení technologie náseku a hlavního řezu)	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Předvést pokácení vyznačeného stromu, jeho odvětvení (případně krácení) a změření včetně druhování při dodržení zásad BOZP pro práci s motorovou pilou	Písemný test znalostí technologie a zásad BOZP při práci s motorovou pilou. Praktické předvedení při dodržení zásad BOZP
d) Předvést ekonomicky nejvýhodnější výrobu sortimentů ze surových kmenů v porostu	Písemný test znalostí vad a sortimentů dříví a zásad zpeněžení. Praktické předvedení při dodržení zásad BOZP
e) Vysvětlit postup práce při zpracování polomů způsobených sněhovou či větrnou kalamitou	Ústní vysvětlení způsobů zpracování s důrazem na předpisy BOZP, kvalitu práce a zásady ekologie
f) Provést měření a adjustaci vyrobeného dříví	Praktické předvedení
g) Provést údržbu motorové pily a dalších pomůcek a určené drobné opravy	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Manipulace s vytěženými kmeny a jejich soustřeďování na odvozní místo

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Po převzetí pracovního příkazu se seznámit s požadavky na výrobu, příp. druhování a vypracovat návrh pracovního postupu	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
b) Vysvětlit zásady pro soustřeďování vytěžených kmenů a sortimentů v porostu na odvozní místo podle určených konkrétních podmínek	Ústní vysvětlení s aplikací na určené podmínky
c) Provést přípravu pracoviště (úprava přibližovacích linek, volba a příprava odvozního místa, způsob skládkování dříví)	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
d) Předvést soustřeďování vytěžených kmenů a sortimentů na odvozní místo pomocí univerzálních či speciálních traktorů, případně dalších mechanizačních prostředků včetně uložení na skládky při dodržení zásad BOZP pro tuto činnost (soustředit se na kvalitu prací - poškození půdy, stromů a jejich kořenových systémů při vyklizování a přibližování)	Písemný test znalostí pracovních postupů a BOZP při uvedených činnostech. Praktické předvedení s použitím určené techniky s důrazem na dodržení zásad BOZP, kvality práce a zásad ekologie
e) Provést ochranu a ošetření poškozených stromů, zabezpečení pracoviště	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
f) Provést údržbu a určené drobné opravy použité techniky	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria při použití určeného mechanizačního prostředku.

Manipulace vytěženého dříví na odvozním místě či v expedičním skladu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést pomocí motorové pily výrobu sortimentů ze surových kmenů na odvozním místě nebo v expedičním skladu a výrobu rovnaného dříví včetně uložení při dodržení zásad BOZP pro práci s pilou při manipulaci dříví	Písemný test znalostí pracovních postupů a zásad BOZP s motorovou pilou a znalosti vad a sortimentů dříví. Praktické předvedení podle vymezeného zadání a při dodržení zásad BOZP
b) Provést měření a adjustaci vyrobených sortimentů a rovnaného dříví	Praktické předvedení, kontrola přesnosti a návrhu zpeněžení
c) Provést údržbu motorové pily a její určenou drobnou opravu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Strojní výroba sortimentů dříví a jeho přeprava na manipulačních skladech

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést ovládání zařízení na dopravu dříví z přejímacího místa k manipulačním linkám	Praktické předvedení
b) Zajistit provoz linek při výrobě sortimentů a jejich dopravu na expediční místo na manipulačních skladech při dodržení zásad BOZP pro práci na manipulačních skladech a optimalizaci druhování	Písemný test znalostí vad a sortimentů dříví. Praktické předvedení s důrazem na dodržení zásad BOZP
c) Provést údržbu zařízení pro transport a výrobu sortimentů a jejich určené drobné opravy	Praktické předvedení

Je třeba splnit kritéria a) a c) nebo b) a c), případně a) až c).

Komplexní zpracování těžebních zbytků

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provést úpravu, transport a zpracování klestu a potěžebních zbytků v porostech, na odvozních místech nebo v expedičních skladech pomocí běžné mechanizace	Praktické předvedení podle zadaných podmínek při dodržení zásad BOZP, kvality práce a její ekologické čistoty
b) Vysvětlit technologii štěpkování a balení těžebních zbytků	Ústní vyjádření za jakých podmínek je zvolená technologie výhodnější
c) Provést mulčování klestu v rámci velkoplošného zpracování půdy pro obnovu lesa pomocí běžné mechanizace při dodržení zásad BOZP	Praktické předvedení s důrazem na dodržení zásad BOZP
d) Provést údržbu a určenou drobnou opravu použité techniky	Praktické předvedení

Je třeba splnit kritéria a) a d), nebo b) a d), případně a) až d).

Vyhotovování výkazů o práci v lese

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyplnit běžné pracovní záznamy vedené pro činnosti související s těžební činností	Praktické předvedení na příslušných formulářích s ústním vysvětlením

Je třeba splnit toto kritérium.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba stanoví, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy. Dále stanoví, které pomůcky uchazeč při zkoušce nesmí používat.
Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO).
Při ověřování splnění kritérií založených na formě praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, jakož i ke kvalitě, časovému hledisku zvládání předváděných operací a dodržování platných norem. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Je nutno dodržovat zásadu, že jeden zkoušející může zkoušet max. 3 osoby současně (nikoliv u těžby dříví víceoperačními těžebními stroji).
Podmínkou připuštění ke zkoušce je předložení řidičského oprávnění skupiny T, osvědčení pro práci s motorovou pilou a hydraulickým jeřábem.

Výsledné hodnocení

Zkoušení uchazeče provádí jeden zkoušející. Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou způsobilost a výsledek zapisuje do klasifikačního zápisu o zkoušce. Výsledné hodnocení pro danou způsobilost musí znít „vyhověl“ nebo „nevyhověl“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé způsobilosti. Návrh na výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč vyhověl pro všechny způsobilosti, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč pro některou způsobilost nevyhověl.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou nebo před jedním autorizovaným zástupcem právnické osoby.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba musí splňovat jednu z následujících variant požadavků:
Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání mechanizátor lesní výroby a střední vzdělání s maturitní zkouškou v lesnickém oboru vzdělání a alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti lesního hospodářství nebo ve funkci učitele odborných předmětů (včetně praxe a odborného výcviku) na lesnických školách a odborných učilištích, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
Střední vzdělání s maturitní zkouškou v lesnickém oboru vzdělání a alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti lesního hospodářství nebo ve funkci učitele odborných předmětů (včetně praxe a odborného výcviku) na lesnických školách a odborných učilištích, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
Vyšší odborné vzdělání v oblasti lesního hospodářství a alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti lesního hospodářství nebo ve funkci učitele odborných předmětů (včetně praxe a odborného výcviku) na lesnických školách a odborných učilištích, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.
Vysokoškolské vzdělání lesnického směru a alespoň 5 let praxe jako osoba odpovědná za činnosti v oblasti lesního hospodářství nebo ve funkci učitele odborných předmětů (včetně praxe a odborného výcviku) na lesnických školách a odborných učilištích, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci.

Další požadavky:
- Autorizovaná osoba, která nemá odbornou kvalifikaci podle příslušných ustanovení zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a přípravu zaměřenou na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba musí mít základní dovednosti práce s počítačem a s internetem (stačí doložit čestné prohlášení).
- Autorizovaná osoba musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC, tisku jednotného osvědčení a zasílání s vyhodnocením elektronickou poštou (stačí doložit čestné prohlášení).
Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici materiálně technické zázemí (včetně příslušného vybavení) v takovém rozsahu, který zaručuje ověření všech způsobilostí uvedených v daném hodnoticím standardu. Jde zejména o tyto náležitosti:
- Pracoviště umožňující rozsahem a strukturou lesních porostů provedení zkoušky při splnění bezpečnostních a hygienických předpisů pro danou činnost,
- stroje, zařízení, nářadí a pomůcky nezbytné pro řešení zadaných úkolů,
- záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů.
K žádosti o autorizaci žadatel přiloží seznam svého materiálně technického vybavení pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně technické vybavení jiného vlastníka, přiloží k žádosti o autorizaci smlouvu o jeho využívání nebo pronájmu, která bude uzavřená nejméně na dobu pěti let.
Žadatel přiloží k žádosti o autorizaci česné prohlášení o zajištění odpovídajícího pracoviště v lesních porostech po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 18,5 až 27,5 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být podle zadaných úkolů rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard byl zpracován ve spolupráci se Sektorovou radou lesního hospodářství a zástupci zejména těchto organizací:
Ministerstvo zemědělství ČR
Agrární komora ČR
VOŠ a SLŠ Trutnov (dříve SŠL a zemědělská Svoboda n. Ú.)
VOŠ a SLŠ B. Schwarzenberga Písek
Lesy ČR
Vojenské lesy ČR
Česká asociace podnikatelů v lesním hospodářství (ČAPLH)
Sdružení podnikatelů v lesním hospodářství (SPLH)
Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, z. s. p. o.
Národní ústav odborného vzdělávání